

ONGIN HJÁLP TIL RÚSEVNI- MISNÝTARAR

Alkoholmisnýtarar fáa hjálp í Føroyum, meðani
rúsevnismisnýtarar annars verða sleptir uppá fjall

ÁRNI GREGERSEN

Er tú endaður í misbrúki av rúsevnum – og kanska serliga av nýggjum syntetiskum evnum – so er lítl móguleiki fyri, at tú fært hjálp í Føroyum.

Hvørki frá heilsuverkinum ella frá viðgerðarstovnum.

VíkuskiftisSosialurin seinast visti at siga frá mammu at soni, sum var misnýtari, at hon var víst burtur frá heilsuverkinum og at hvørki Heilbrigdi ella Blái Krossur kundu veita soninum hjálp.

Heilbrigdi visti tó til viðgerð á donskum stovni og skaffaði manninum pláss á Kongens Ø, viðgerðarstovninum.

Trupulleikin er tó, at hetta er privat viðgerðarstað, har mamm-an sjálv mátti gjalda allar útreiðslurnar.

Bert viðgerðin fyrstu 30 dgarnar kostaði 50.000 krónur.

Lág tøl

Útlitini fyri, at nøkur hjálp verður veitt hesum misnýtarum eru ikki stór, tí tí álitid um rúsevnismisnýtslu, sum var gjørt í fjør, verða eyguni fyrst og fremst vendi móti alkoholmisnýtarum.

Aðrir misnýtarar fáa líta viðgerð á álitinum, sum í taltifarinum heldur ikki kann vísa á, at rúsevnismisnýtslan er serliga stóri í Føroyum

Fatanin hjá Fólkaheilsuráðnum er, at Føroyar er í eini rímligari støðu viðvíkjandi narkotikamisnýtslu.

Kanningarnar í 9. flokki, so nevndu ESPAD-kanningarnar, sum Deildin fyri Arbeids- og Almannaheilsu hevur staðið fyri, vísa týðuliga ár fyri ár, at Føroyar eru millum tey lond í Evropa, har tey ungu brúka minst narkotika.

Millum tey tilkomnu er Fólka-

heilsuráðið vitandi um, at tað finst ein ávís hashmisnýtsla.

Fólkaheilsuráðið hevur seinastu árin havt afturvendandi fundir við lögreglu og tollvald, har roynt verður at finna fram til, hvussu stór tann ítøkiliga mongdin av rúsevnum er, sum hald er lagt á, og hvussu stór tann nøgdin er, sum hesir myndugleikar hava varhugan av, eru farin »ímillum fingrarnar« á teimum og út í samfelagið.

Hesir fundir hava ført til eina niðurstøðu sum sigur, at stóðan broytist ikki serliga nógv og at hon heldur ikki er serliga hættislig.

Nøgdirnar, sum hald verður lagt á av tollvaldinum og lögregluni, eru ikki serliga stóorar og tær broytast heldur ikki serliga nógv.

Hald verður lagt á eitt sindur av hash og eitt sindur av skunk, men ikki serliga nógv. Eitt lítið sindur er funnið av heroin og amfetamin, men í fimm ár var bert lagd hald á fimm ecstasy tablettir.

Nýggj evnir

Hóast uppgerðirnar klárt vísa, at myndugleikarnir so at siga ikki leggja hald á nýggj syntetisk evnir, so vita bæði tollvaldið og lög-reglan, at hesi evnir finnast millum føroyskar misbrúkarar.

Sambært tollvaldinum eru dømir um nýggj narkotisk evnir, sum koma til landið við posti, og sum fólk bíleggja umvegis internetið.

At tað støðugt koma nýggj rúsevnir umvegis internetið, sum eru alternativ til tey meira kendu evnini, er eitt rák, sum eisini er kent í okkara grannalondum.

Ein avbjóðing er, at framleiðarar av hesum evnum broyta kemisku samansetingina á hesum evnum fyri at sleppa uttanum innflutningsbann í lóggávuni.

Neyðugt er at halda eitt vakið eygað við hesari avbjóðing og støðugt dagføra lógarverkið á økinum fyri at banna innflutningi av teimum euforiserandi evnunum.

Í álitinum um rúsevnispólitikkinn verður sagt, at tey almennu yvirlitini um nøgd av rúsevnum og rúsevnismisnýtslu benda ikki á stórvegis trupulleikar av hesum evnum.

»Tó koma javnan útsagnir frá teimum, ið virka í býarlívinum og lögregluni, sum benda á, at vavið av trupulleikanum er størri enn vanliga eygað sær. Summir hoyringsspartar høvdu eisini ta fatan, at rúsevni eru lættari at fáa hendur á, enn tað letst. Harumframt síggja vit ein lítlan vøkstur av rúsevnismisnýtarum, sum fara í viðgerð á viðgerðarstovnunum.«

Narkodeildin hjá lögregluni sigur seg vera vitandi um, at rúsevnisevnir finnast í náttarlívinum, Rúsevnir, sum ikki verða ella eru skrásett.

Keldur sum kenna til viðurskiftini í náttarlívinum siga, at hevur tú røttu sambondini, er ikki trupult at fáa hendur á rúsevnum.

Nýtslan gongur fyri seg uttan fyri skipaðu tiltøkini á bygd og í bý, eitt nú í morgunballum, aftaná at dansistøð, barrir og annað letur aftur um náttina í vikuskiftinum.

Løgreglan metir hetta tó ikki at vera ein stóran trupulleika í náttarlívinum.

Heilivágsmisnýtsla

Ein annar trupulleiki, sum bæði lögreglan og Psykiatriski Depilin á Landssjúkrahúsini kenna til, er misnýtsla av Ritalin.

Ritalin, sum m.a. verður latin persónum við ADHD.

Alt fleiri ung verða viðgjørd við hesum heilivági, sum hevur jalig árin fyri tey, ið hava tørv á Ritalini.

Ti er tað lættari at fáa hendur á. Hinevegin hevur heilivágurin rúsandi virknað fyri onnur, og dømir eru um, at Ritalin verður brúkt til at rúsa seg.

Eisini eru dømir um, at Ritalin er vorðin ein handilsvøra, og hevur lögreglan í fjølmiðlunum víst á, at ein ávís søla av Ritalini fyrigongur millum ung.

Fólkaheilsuráðið viðgongur eisini, at talan er um eina ávísa misnýtslu av rúsevnum og teirra tilmælið er, at meira og meira skal upplýsast um vandarnar.

Verkætlanarbólkur

- Fróði Jacobsen, Heilsumálaráðið, verkætlanarleiðari
- Katrin Gaard, Heilsumálaráðið

Tilvísingarbólkur

- Jenny Lydersen, Mentamálaráðið
- Heri Petersen, Almennamálaráðið
- Jóanna Djurhuus, Vinnumálaráðið
- Petur Alberg Lamhauge, Fíggjarmálaráðið

Stýringsbólkur

- Turid Arge, Heilsumálaráðið, forkvinna
- Jan Simonsen, Heilsumálaráðið
- Björgfríð Ludvíg, Vinnumálaráðið
Fakligur ráðgevi
- Pál Weihe, adjungeraður professari, Megindeild fyri náttúruvísindi og heilsuvísindi, Fróðskaparsetur Føroya